

Christus
schiedt
omdat
is, dat
naams
des
XXIX.
te ver-
op het
schiedt

e Kerk
aschen
stellige
beide
lat tus-
verloren
Eerst
zal ook
christen
van het
nijnbaar
Vanneer
erschei-
en gezegd,
twevend
de af-
geeft",
jde ons
hetgeen
igen wel
id daar-
rukkin-
op blik-
het uit-
rd, wan-
wendige
n wordt,
getuigd,
ik mede-
zonden,
id. Zou
de Doop
et doet,
ze zonde
tspringt.
Want al
che leer,
gneemt,
dit niet
erfzonde
lijft, toch
eijkt, dat
en wel,
erfzonde
enis niet
nade en
dt". Hier
et alleen
nen, dat
echts af-
gevoegd
assching
bloed en
opachte
Artikel
istus het
l heeft in-
den dege-
en in zijn
heeft ing-
d word,
als ons
natuur-
ken van
niet voe-
teeken
zaak, d.
Christus,
en wordt
ze ziel.

tussen
eestelijke
wordt, is
mysterie
bij het
van het
an, heeft
mysterie
r het be-
ken kun-
rondmaal
te ontle-
eel moei-
n, die het
angen en
ts mede-
onder de
e nadere
den doop
bestaan
er gelijk
bben ge-
le steeds
et Sacra-
ment, zegel,
kinderen
analogie
als vol te
ment van
enaar het
de Heere
waterbad
akt. Ter-
den hier
Heere te
leerden,
or, onder
n de kin-
over ook
naar onze
acrament
eren niet
eestelijke
l en aan-
ment van
n ijdel en
m". Ook
geldt, dat
achtddadig
at daarin
er bijligt
bezitting
de daarom
itwendige
pop geen

Sacrament zijn. Wat onze Catechismus als de diepste betekenis van den doop ontkent, doet, dat »we door dit Goddelijk pad en waartoe verzekerd worden, dat we zoo waarachtig met het bloed en den Geest van Christus gewasschen zijn, als we nitwendig met het water gewasschen worden», geldt daarom niet alleen van de volwassenen, die den doop ontvangen, maar evenzeer van de kinderen des verbonds, die gedoopt worden.

1) In ons vorig artikel kwam in de laatste kolom juist in het midden een storende drukfout voor; er staat: »Deze verplichting is dus niet de voorwaarde, waarvan het ontvangen der genade afhangt, maar juist omgekeerd de grond, waarop deze verplichting rust». Dit laatste moet natuurlijk wezen: »maar juist omgekeerd is het ontvangen der genade de grond, waarop enz.»

Dr. H. H. K.

Leestafel.

Dr. A. KUYPER JR. HET HEIL VAN JERUSALEM. STICHTELIJKE OVERDENKINGEN. Rotterdam. — W. Zwagers.

De ook om zijn kanselwerk in ROTTERDAM zoo geliefde doctor biedt ons hier een dertigtal »Stichtelijke overdenkingen».

Eigenlijk zijn het er 31, want de 23ste: NAMAAN DE MELASTICIE EN ANANA EN PHARPAK zijn er twee.

De overdenking of de »meditatie» behoort, zoals ik hier al eens schreef, met de »oratie» of het gebed en de »tentatie» of de zelfbe-proeving tot de »heilige oefeningen» waarvan ook in onze DORSCHE LEERREKELS gesproken wordt en die men, voor het welstand van zijn geestelijk leven, niet strafeloos kan verzuimen.

Er toe op te wekken, vooral in onzen tijd waarin het leven, ook der christenen, zich meer in de breedte dan in de diepte beweegt, — is eisch van goede zielezorg.

Dr. A. KUYPER JR. is, door ons dezen bundel »stichtelijke overdenkingen» te bieden, het daar bijklaar goed mee eens.

Zeker, aan zielezorg doet de prediker bij de verklaring en de toepassing van het Woord — vooral bij de laatste, wanneer hij althans het Woord »recht snijdt» — ook op den kansel.

Maar daarmee is hij van de zielezorg nog niet af. Ook in de huizen der menschen heeft hij die te brengen.

Te brengen in hun huizen door contact te zoeken met wat PAULUS noemt »den inwendigen mensch» of het hogere ziele- of geestesleven. Om, als hij dan dien »inwendigen mensch», in zoo'n mensch te pakken heeft gekregen, dien te »bedakteren».

Zoals een arts dat »den uitwendigen mensch» doet.

En dat is ook 'n kunst. De kunst om eerst den toestand te onderscheiden en dan, naar de zielezorg dien bevindt, middelen aan te wenden of tot voorkoming of tot genezing.

Verscheidene middelen.

Al naar het in dien eenden »inwendigen mensch» of nog niet of al reeds tot »afsterving van den »ouden» en tot »opstanding van den nieuwen mensch» is gekomen, en ook verschillend al naar het in dien eenden »inwendigen mensch» of met den »ouden» weer goed en dan met den »nieuwen» weer slecht, of met den »nieuwen» goed en dan met den »ouden» weer slecht staat.

De beoefening van deze kunst is heel subtiel werk.

Het zijn dan ook lang niet alle zielezorgers die den titel van V.D.M. dragen.

Onder die middelen, waar ik het zoo even over had, behoort dan ook, zoals ik zei, de »meditatie» of de »stichtelijke overdenking».

Dat »stichtelijk» heeft voor 'n nog onbekeerd mensch, ik weet dat ook wel, 'n ietwat onaangenaam bijmaak. Maar, omdat zoo'n »onbekeerd mensch», anders dan uw kat, 'n ziel te verliezen heeft, moet ge trachten, door het hem uit te leggen, zijn afkeer er van te overwinnen. Hem zeggen, dat het eigenlijk »opbouwen» betekent en wel in den overdrachtelijken zin van bevordering, van toelating in »geestelijk leven», hetwelk, omdat niemand minder dan de Heilige Geest er de Werker van is, nog iets anders en veel hogers is dan zijn »geestesleven» met den drag naar waarheid, schoonheid en goedheid.

Zeg hen dat, en zoo'n onbekeerde zal het nog wel niet geheel klaar en duidelijk vinden, maar zooveel zal hij er dan toch wel van begrijpen, dat »stichtelijk» iets heel moois is, en omdat hij nu begrijpt, dat het lang niet zoo dwaas is als hij dacht, zal hij er zich niet meer aan ergeren.

Ik zeg dit hier zoo, omdat ik van harte wensch, dat wanneer ook 'n nog »onbekeerd mensch» deze mijn beoordeelende van KUYPER'S HET HEIL VAN JERUSALEM, STICHTELIJKE OVERDENKINGEN leest, hij of zij door dien ondertitel zich niet zal laten afschrikken om Het Heil van JERUSALEM te gaan lezen.

Want dit zich laten afschrikken zou ook tegen de bedoeling van den auteur zijn, die te goed zielezorgers is om niet te weten, dat men niet enkel proekt en ook niet enkel meditaties schrijft voor den »bekeerde».

Meditaties schrijft.

Tot de zielezorg behoort ook het, bij de menschen in hun huizen, aandringen tot mediteren, als een van de »heilige oefeningen» door middel waarvan de wasdom van het nieuwe, van het geestelijk leven kan bevorderd. Zeker, middelen zijn maar middelen, en zullen zij wat uitwerken, dan moet God met zijn alomtegenwoordige kracht, die van Zijn wezen niet te scheiden is, er als eerste oorzaak in werken.

Maar God bindt ons aan de middelen.

En dat zooveel voor het lichamelijk en tijdelijk leven, hetwelk een christen-mensch niet zijn eerste, als voor het geestelijk en hemelsch hetwelk hij uit zijn tweede geboorte heeft.

Stichtelijke »overdenkingen» kan 'n mensch hebben met 'n enkel woord uit 'n boek, dat hij vroeger eens gelezen heeft; uit 'n preek die hij lang geleden eens gehoord; en ook met 'n woord uit de Schrift.

Meditatie behoort niet altijd overdenking van 'n Schriftwoord te zijn.

Toch al het dit, onder christenen, wel meestal wezen.

Behoort dan niet altijd een door 'n ander geschreven meditatie te zijn.

Het gebeurt toch ook onder Gods kinderen, dat men plotseling een woord, een Schriftwoord »schrjft».

Uit het onderbewuste, waarin het, misschien wel jaren geleden, gezonden was, schiet het dan plotseling op.

Misschien doordat het zich verbindt aan 'n

woord, dat men dan juist hoort of leest, of waaraan men dan juist denkt. Maar, ook als het zoo is, dan is daarmee dat »schrjven», zonder meer, nog lang niet verklaard. Want die »verbinding» gaat weer niet buiten Gods voorzienigheid, en in die »verbinding» werkt dan weer, als eerste oorzaak, Gods alomtegenwoordige kracht.

Het gebeurt zelfs, dat een eenvoudig, niet zoo-heel-Bijbelvast kind des Heeren u in blijde herinnering zegt: »en toen kreeg ik».... en dan noemt hij u een Bijbeltekst, en vertelt er u in verwondering bij: »en ja ik wist toen niet eens, dat het in de Schrift en nog veel minder waar het stond!» En ook vertelt hij er u, met dankbare herinnering bij, dat hij het toen is gaan overdenken, gaan bezinnen en er zoo wondere vertroosting en bemoediging en stichting aan heeft gehad.

Zeker, men kan, maar dat is heel iets anders, de Schrift ook misbruiken, door er een loterij-spel mee te bedrijven. Door haar, op goed geluk, »opteslaan» en den eersten den besten tekst waar dan het oog op valt, als 'n lot van belasting of voorzegging te gebruiken.

Dat is het »sortilegium biblicum», waartegen ook onze VORTIUS als onheilig gebruik waarschuwt.

Maar daar heb ik het nu niet over.

Ik wilde er hier maar op wijzen, dat 'n christen-mensch het ook doen kan met een, niet door 'n ander geschreven meditatie.

Ook doen kan met zoo'n plotseling bij hem opkomend Bijbelwoord, hetwelk hem dan zoo pakt, dat de bepeijning er van hem tot zegen is.

Maar het kan zijn, dat hij het nog beter doet, dat hij nog rijker zegen heeft met zoo'n door 'n ander geschreven meditatie.

Vooral wanneer die »ander», beter dan hij, »verstaat», wat de Schrift in zoo'n woord te lezen geeft.

Het komt toch ook wel eens voor, dat de niet in »uitlegging» geschoold, uit zoo'n woord dat hij plotseling »kreeg», verstand wat er nu niet zoo bepaald uit te »verstaan» is. Als het misverstand dan maar niet al te zeer was en dat maar half-verstande woord hem, als goed hoorde, toch voldoende gaf, is dat nog zoo erg niet.

Maar, met dat al doet de in uitlegging geschoold zielezorgers zijn plicht, als hij niet alleen aandringt op, maar ook leiding geeft aan de meditatie.

Leiding door, voor anderen, zelf doorvoelde meditatie te schrijven.

En daarbij komt nog iets.

Zulke »geschreven» meditatie kunnen in een groote Gemeente, waar het brengen van de zielezorg ook in de huizen der menschen, zijn eigenaardige bewaren heeft, — aan de praxis ten goede komen.

Zoo'n bundel van geschreven meditatie is dan als een huis-apotheek.

Dezen zijn plicht heeft ook de in »uitlegging» goed geschoold Rotterdamse Dr. KUYPER verstaan, en zijn HET HEIL VAN JERUSALEM is metterdaad als zulk een apotheek.

Sommigen van dit 31 tal stichtelijke overdenkingen zijn bijklaar uit 'n preek ontstaan.

Daarom zijn ze zeker niet minder-waardig als »meditatie».

Alleen maar, wanneer uit de »preek-verdeeling» in drieën, ook drie meditatie over één Schriftwoord ontstaan, zoals ik die over Ps. 134: 8, gaaf van den totaalindruk welke van het Schriftwoord op de ziel uitgaat, wel iets verloren. Om ten volle van een vrucht te genieten, moet men haar niet in al te veel stukjes snijden. Ook komt het mij voor, dat in de 16e, met het opschrift: VOOR DE DOODEN GEDOOPT (1 Cor. 15: 29), het onderwijzend element, meer dan in een meditatie geoorloofd is, op den voorgrond treedt. Maar over het geheel kunnen deze overdenkingen zeker goede hulp brengen bij de heilige oefening der meditatie.

De toon van het »innige leven» valt er onmiskenbaar in te beluisteren. Ik noem slechts als proeve, die over 2 Sam. 12: 20 AANBIEDING BIJ SMART waarin, met groote teederheid, het »met een bedroefd hart en een geprangd gemoed, in het Huis des Heeren tot aanbidding komen, als het mysterie des geloofs» overpeinsd wordt; en die over Hand. 13: 48: DE NIJVERE OORZAAK, waarin de overdenking opleidt »tot de eeuwige verkiezing, rustende op het vrijmachtig welbehagen als de diepste oorzaak van 's menschen komen tot het zaligmakend geloof en de waarachtige bekeering».

De heer ZWAGERS heeft een, in alle opzichten, wel verzorgde uitgave gegeven, die bij den veelzins voortreffelijken inhoud van Dr. KUYPER'S werk dan ook volkomen past.

G.

Uit de Pers.

Na de misstanden in zake de prediking des Woords getekend te hebben, gaat Prof. Visscher in de Waarheidsvriend aldus voort:

Zeker, er zijn onder hen mannenbroeders, die zich geven voor hun arbeid in de gemeente, die met de vele of de mindere gaven, die zij van hunnen God ontvangen, waken, en over hen spreek ik hier niet. Maar de klachten over het schandelijk plichtverzuim kunnen gehoord worden, en meer dan eenmaal kon ik opmerken, hoe zij, die vijandig staan tegenover het Evangelie, er met bitterheid en verachting over spreken. Onwillekeurig wordt men soms gedwongen te denken aan het woord van welkij, gericht tot hen, die land en stad afreizen om proselyten te maken. Er zijn er, die gansch seer ijveren, naar het schijnt, voor de reformatie der kerk en voor dit en voor nog wat, zoodat zij geen tijd meer overhouden om aan het bezoek hunner gemeentelieden iets te doen, ja zelfs naar zieken niet omzien en sterven te laten sterven roeder den troost des Evangelies hun te brengen, hoewel zij toch meer dan eenmaal om den dienaar des Woords hadden geand. Geen tijd, naar beweerd wordt, voor hetgeen God het eerst hun te doen gaf, voor hetgeen hun eerste levensroeping is. Ach, het is zoo bitter pijnlijk deze dingen neder te schrijven, te meer omdat het indertijd waar is, dat wie in een groote gemeente moet arbeiden, voor zijn practischen arbeid tijd te kort komt, omdat er meer dikwijls gevraagd wordt, dan kan worden verricht, soms ook gevraagd wat de taak van den dienaar des Woords niet is; maar dat neemt toch niet weg, dat er maar al te veel zijn, die zich achter dat bedeksel van overbelasting verschuilen om zich vrijwel geheel aan hunne eigenlijke taak te onttrekken. Zij doen dan of niets, of hetgeen hun God niet geboden heeft. Zij zullen niemand oordeelen, een ieder zij in zijne conscientie ten volle verzekerd; maar ik meen toch het recht te hebben, al deze dingen wetende, er op te wijzen, dat als er reformatie der kerk zal komen, deze niet kan komen door de Synode, door klachten over misdern, maar beginnen moet bij het begin. En dat begin ligt in de wereld der dienaren des Woords. Zij vormen de meerderheid in de besturen, zij hebben den meesten invloed, omdat zij de eerste roeping hebben. Bij hen moet de bekeering der gemeente tot een leven in overeenstemming met de belijdenis aanvangen. Zij zijn het, die alleerst

als uitdeelsers van Gods verborgenheden in hun gansch dienstwerk hunne roeping weer moeten verstaan. De herders weiden en leiden de kudde. En tenzij dat wordt verstaan, baat al die actie niet, is al het geroep te vergeefs. Dat nu na bijna honderd jaren er nog niets bereikt werd van de ellende en verdeeldheid nog maar steeds groter afmetingen aannemt, de schuld daarvan drukt allererst op de weteld der predikanten. Zij zijn, uit menig oogpunt gezien, de groote hinderpaal om te komen, waarbij zeggen dat de gemeente komen moet. Zij zijn het, die de reformatie tegenhouden met redeneeringen en theorieën. Als ik dit zeg, dan heb ik daarbij niet het oog op hen, die van de belijdenis dat kerk zijn afgeweken, maar juist op degenen, die zeggen, dat zij haar wenschen vast te houden. Onder de belijdende predikanten moet de reformatie aanvangen, onder hen allereerst, omdat de gemeente wederom in hun dienstwerk, in hunne prediking des Woords van den kansel, in de huizen en aan de krank- en sterfbedden ervaren moe, dat de Heere Jezus Christus het levende Hoofd zijner gemeente is, die aan de kinderen des Koninkrijks, die om zinneloot tot kinderen Gods zijn aangenomen, het brood, dat uit den hemel is nedergedaald, door zijne dienstekechten uitreikt.

Ongetwijfeld is het waar, dat elk dienaar des Woords, eveneens als elk gemeentelid, in het licht van Gods recht en heiligheid als een schuldenaar zal uitkomen en dat hij over zijn dienstwerk beschamd zal staan en noodig heeft daarover in te roepen de verzoening door het bloed des Lams, maar juist omdat dit niet, althans veel te weinig, wordt beoogd, ontbreekt ook maar al te zeer de heilige geestdrift voor het ambtelijk werk. En het behoort, uit dat oogpunt gezien, niet te verwonderen, dat er daarom ook bij tal van gemeenten zoo weinig belangstelling is te bespeuren. Maar hoe waar dat dan ook zijn mag, de gemeente zelf gaat ook in dezen opzicht niet vrij. Zij zal ook niet in staat zijn zich schoon te wasschen van schuld door te wijzen op de sonde der voorgangers. Er is volgens artikel 28 der confesie ook een ambt aller geloovigen, dat een heilige roeping legt op elk lid der gemeente. Ook hierin blijkt de afval en de sonde der kerk, dat er van de oefening van dat ambt der geloovigen zowat niets wordt bespeurd. Er is ook grond tot klacht over de doodsheid en maarheid der gemeente. Indien deze hunne roeping verstaan, zou menige trage knie worden opricht en menige nalatige dienstekecht worden opgericht. Indien de leden der gemeente het ambt der geloovigen maar volbrachten, dat zij van God ontvangen hebben. En natuurlijk, dat ambt openbaart zich niet daarin, dat er op allerlei geveit wordt, dat een dienaar des Woords doet. Hoewel er onder hen zijn, die zich met gemakte defheid bejveren als engelen, zich te toonen, het zijn toch menschen van gelijke beweging als anderen. Daar zijn menschen, die van hun dienaar des Woords niet willen dat zij als menschen verkeerden. Geen glimlach mogen zij ooit over hun aangezicht laten komen. Het moet al geestelijk zijn, wat er aan is. Wat zij zullen wij doen en mogen doen, de dominee mag niet en de gewone lieden hebben zulke vromen vooruitzichten van Gods Koninkrijk weinig of niets over. Maar als de Denaar des Woords toch ook leven moet en bestaan en vraagt op grond van Gods Woord, dat wie het altaar bedient, van het altaar zal leven, dan mag volgens hen geen prediker daarnaar vragen. De prediker moet het met Gods voorzie i gheld wagen, maar zij sluiten hun bronklast of hun geldbuidel en houden ze zorgvuldig gesloten. Ook in dit opzicht blijkt de sonde der gemeente in schijnheiligheid en glijdelijk zoo groot, dat tot menigen klager gezegd kan: hij reinigt het buitenste des bekens of hij zijt als het gespeister graf. Op den dienaar warte kleed wordt elk stofje gezien, maar de balk in eigen oog niet. Daarom is er dan ook zooveel in het dienstwerk, dat den dienaar moede- loos stemmen kan, dat maakt, dat hij zijn werk al zuchtend doet. Menigmaal heeft het mij onaangenaam getroffen, dat een jonge man, dien ik voor eenige jaren vol illusie zijn dienstwerk had zien aanvangen, vol blijdschap, dat hij eindelijk na vele jaren studie mocht ingaan in den wijkraad des Heeren, bij mij kwam in diepe moedeloosheid over dien gemeentearbeid, die hem zoo waar gemaakt werd door goddeloos en vromen, maar door vromen het allermeest. Er is zooveel onwaarschijnlijk, zooveel leugen, zooveel schijnheiligheid, waardoor bedekt wordt een geheime vijandschap tegen Gods Woord en waarheid. Een vlieg kan de deuren openmaken, een stinkende makel, een schijnheilige veld kwaad zaad zaaien, een valsche broeder, die zelf niet ingaat, velen verhoeden in te gaan. En het is niet te zeggen, hoeveel zegen er aan Gods gemeente ontbreekt door de ongezonde, gezochte en valsche beoordeelingen en veroordeelingen van het gepredikte Woord. De gemeenten zijn dikwijls zoo overvuld, dat zij met brood uit den hemel niet meer tevreden zijn. Zij willen niet slechts vruchten, maar vruchten op zilveren schalen. De zilveren schaal wordt nog hooger geacht dan de vrucht, die toch alleen den honger kan verzadigen. Zoo werd menige gade Gods' geminch, menige degelijke goede predicator aigekend, menig waarachtig Godvriend, bekwaam en ernstig prediker verworpen voor wie de sluwheid en den tact had, sommige vromen te behagen. Waardig, ook onder de leden der gemeente, die in het koor der klagers over de zonden der kerk zoo breed uithalen, is er veel, dat uitwijst, hoe van een ware behoefte aan bekeering tot God, aan wederkeeren naar de paden der vaderen, niets te vinden is. Er is zooveel beschimeling, zooveel zuurheid en haatheid, zoo weinig van het echte kindschap Gods met zijn blijmoedigheid en frissche levenskracht, met zijne vrijheid en eenvoudigheid, bovenal met zijne liefde te sporenen. Het aangrijpende woord wordt vergeten, dat indien iemand de talen der menschen en der engelen sprak, en de liefde niet had, hij een klinkende metaal of luidende schel is geworden. Van die liefde zal er gevonden moeten worden tussen menschen en leeraren in de eerste plaats. In haar zal zich moeten openbaren het echte, het goddelijke geestelijke leven. Waar zij ontbreekt, moet men verhoeden te spreken met den Midelaar geen sprake. Daarom wijf God aan zijne kinderen, gegeven heeft de verkondiging van het levende Woord en er van zijne kracht en van zijne werking zoo weinig wordt gespeurd; is voor alles noodig, dat er verzoemdiging zij voor Gods aangericht, belijdenis van schuld, omdat de Heere zich over zijn Zoon ontfierme en in ons en onder ons levendige wode te behoeft om als personen en als kerk weder te mogen keeren tot Hem. Daarom zeide Hij reeds tot zijn oude volk en daarin tot ons: Bekeer U, o Israël! tot den Heere, uwen God, toe; want hij zijt gevallen om uwe ongerechtigheid. Neem deze woorden met u en bekeer u tot den Heere, zeg tot Hem: Nem weg alle ongerechtigheid en geef het goede, zoo zullen wij betalen de varren onzer lippen.

Het is zeker geen zachte geneesmeester, die hier de wonden der Kerk ontdekt. Maar wie zal niet erkennen, dat dit beeld naar waarheid getekend is? En tevens dat er menige trek in dat beeld schuilt, die helaas ook voor onze Kerken moet gelden.

Officieele Berichten.

De actie voor de Vrije Universiteit in Westelijk Noord-Brabant.

De vergadering van Woensdag 29 Oct. bracht ons een goede schrede voorwaarts.

Uit Drimmelen en Breda hadden de genoodigden bericht van verhindering gezonden. Overigens waren alle plaatsen in dit deel van ons gewest vertegenwoordigd.

In zijn openingswoord ging Dr. Hepp, aan wien de leiding was opgedragen, uit van Openb. 1: 11, waar Christus zich noemt de Alpha en de Omega. Daarin ligt met name uitgedrukt, dat Christus het begin en het einde van alle

ware wetenschap is. De Christelijke wetenschap huldigt Christus als de Alpha en de Omega. Daarentegenover verheft zich de humanistische wetenschap, die den mensch tot Alpha en Omega proclameert. Veertig jaren geleden nog scheen de humanistische wetenschap de volle zege te zullen wegdragen. Toen verwerkte God mannen, die onze Universiteit stichtten. Groot is de invloed, welke van onze Hoogeschool uitging. Ziende op dien zegen, had een vergadering als deze niet beledigd mogen worden. Veeleer hadden wij er thans na 35 jaren over moeten spreken, hoe wij onze Universiteit in inrichting en professoriaal op dezelfde hoogte konden brengen als de Openbare Universiteiten. In plaats daarvan moeten we hooren, dat onze incomplete Universiteit aan het noodigste gebrek heeft. Hierdoor worden we gewezen op onze zonde van nalatigheid.

Vervolgens verkrijgt Ds. van Dam het woord. Hij wijst op het kostelijke geschenk des Heeren, ons in de Universiteit verleend. Wij hebben haar liefgehad. Wij hebben haar nog lief. We toonen die liefde ook. Maar... dit liefdesbetoon is ons te zeer toe gewoonte geworden. Daarom hebben we er geen rekening mede gehouden, dat de behoeften der Universiteit vermeerderten. Hiervoor moet ons ook thans opengaan.

Als tweede spreker was aangezocht Ds. Donner van Breda. Tot zijn leedwezen kon deze echter niet ter vergadering aanwezig zijn. Gaarne, zoo schreef hij, wijf hij zijn medewerking verleen aan onze actie, die zijn volle sympathie heeft.

Gelukkig was Ds. Nomes bereid gevonden de plaats van Ds. Donner in te nemen. Deze legde er vooral den nadruk op, dat men niet alleen van onze Universiteit mag houden om haar theologische faculteit, maar dat men vooral tot meerdere waardering dient te komen voor haar andere faculteiten. Teveel wordt het belang van deze laatste door ons volk uit het oog verloren.

De heer van Oversteeg beantwoordde op interessante wijze tal van vragen, o.a. hoe het tekort is ontstaan, wat reeds tot dekking gedaan is, welk profijt het Coevorden-Adrianfonds oplevert.

Besloten wordt, dat de aanwezigen met nog eenige broeders, hier niet tegenwoordig, een vast comite zullen vormen voor westelijk Noord-Brabant onder leiding van de heeren Dr. V. Hepp, voorzitter, C. W. van Schaick, secretaris, en C. A. van Drimmelen, penningmeester. Op de verschillende plaatsen zullen sub-comite's worden opgericht. Er zal een korte circulaire worden opgesteld, waarmee gearbeid zal worden. Op sommige wensch stelde de heer van Oversteeg zich beschikbaar om tusschen 16 en 23 November onze actie te komen bepleiten voor ieder sub-comite, dat het verlangen daartoe te kennen geeft.

Stande de vergadering gaf zich een broeder, totnogtoe begunstiger, op als lid.

Classe Gouda.

De Geref. kerken in de classe Gouda worden opgeroepen tot een buitengewone vergadering, D.V., op Dinsdag 7 December a.s., 9 uur, in de Noordkerk te Gouda, wegens het Praeparatoir examen van den heer Verhoogh te Zevenhuizen, candidaat aan de Theol. school.

Namens de roepende kerk van Nieuwerkerk a/d IJssel.

DALHUIJEN, praesies. Nieuwerkerk a/d IJssel, 8 November 1915.

Buitenland.

GEMENGD NIEUWS.

Joden in Rusland. De Centrale Commissie van de Algemeene Joodsche Arbeiders-Unie in Rusland heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin de aandacht wordt gevestigd op de vervolgingen, welke het Joodsche volk nu weer moet ondergaan. Volgens de proclamatie is de anti-joodsche politiek door den oorlog zeer versterkt. Niettegenstaande de leuze van de bevrijding van het Joodsche volk dreigt de Russische regering de Joden met uitroeiing. Het geroep van vrijheid voor het Joodsche volk is slechts een schaaftvacht geworpen om de onmacht en verdorvenheid der regering. Allereerge wordt het menschdom en vooral het Jodendom opgeroepen om met alle macht te protesteeren tegen het gevaar, dat den Joden in Rusland dreigt. Een beroep wordt gedaan op het internationale proletariaat, vooral in die landen, die met Rusland verbonden zijn, om hun invloed te oefenen teneinde aan deze barbaarsche den einde te maken. Ook neutrale landen, vooral Amerika, worden opgeroepen om zich tegen de heerschcrucht en de wredeheid van den Czar en zijne handlangers te stellen. Men heeft ons gevraagd, waarom de overheid in Rusland zoo tegen de Joden ageert in een tijd, waarin het land de hulp van al zijn inwoners zoo noodig heeft. De Czar sprak nog eenigen tijd geleden van zijn »lieve Joden» die hij in het bezit van alle vrijheden, die zijn andere onderdanen genieten, wilde stellen. En nu worden zij uit de streken waar men in val van den vijand vrees, verbanen. De zaak is dat men de Joden niet vertrouwt. De overheid is, bang dat Joden als spionnen voor den vijand zullen dienst doen, of met hen in verstandhouding zullen staan. Daarom wordt soms de Joodsche bevolking eener stad bevolen om binnen enkele uren die stad te verlaten. Harde maatregelen, die veel ellende onder de Joodsche bevolking veroorzaken.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

ELK ZIJN LOON.

III.

VERKEERDE WEGEN.

Toen Achmed den vereischten leeftijd had bereikt, deed hij als de Verloren Zoon in de gelijkenis; hij eischte zijn erfdel op, en de vader moest het, schoon met weerin, wel geven.

Nu duurde het niet lang, of de jonge man stond bekend in de stad, als de grootste losbol en doorbrenker. Hij had een aantal zoogenaamde vrienden, even onnutte wezens als hij zelf, gespitst op het uithalen van dwaze streken, maar onbekwaam als er wat degelijks moest gedaan; jongelui, levende voor en in dolle pret, en dikwijls rondig vermaak. Ieder goed burger sprak er schande van, en beklagde diep den nuouden Mahmoen.

Dere laatste zelf begon zich al meer en meer te gevoelen in zijn groot, bijna ledig huis. Hij voelde weinig, laat nog veel te werken. Den levensdrank meende hij gevonden te hebben, althans een drank die doodden weer levend kon maken. Hij had er in alle stilte op dieren de proef mee genomen, en die was gelukt. Zijn huisdier dat al eens dood was geweest, deed nu weer trouw dienst. Doch Mahmoen voelde geen lust meer te zoeken of te onderzoeken. Als de levensdrank werkte, had hij trouwens al den tijd. Maar wat hem kweide, was dat zijn zoon van,

wien hij een geacht man had willen maken, op zulke verkeerde wegen ging. Hij had altijd gehoopt dat Achmed met de jaren wel beteren zou, doch het liep juist andersom.

Op zekeren dag besloot hij raad te vragen bij een vriend, een man van groote wijsheid.

»Kom over drie dagen terug» zei de vriend toen Mahmoen had uitgesproken, »dan zal ik u antwoord geven».

Op den derden dag verzuimde Mahmoen niet te komen. De ander wachtte hem reeds, nam hem mee naar buiten. Aan een vervallen poort gekomen gingen ze binnen, en nu bevond Mahmoen zich in een grooten tuin, die eens fraai was geweest, maar thans geheel was verwilderd. Struiken en onkruid groeiden overal wild dooreen. Andere lagen reeds ter aarde. Nergens was behoorlijk gesnoeid, en het gras groeide overal op de paden.

Een tijd lang liepen de twee zwiend in deze wildernis rond. Toen geleide de vriend Mahmoen weder naar den uitgang, drukte hem de hand en zei:

»Nu hebt ge mijn antwoord».

Zonder iets te zeggen ging Mahmoen droefgeestig weer naar huis. Hij wist nu genoeg. Ook hij had een plek die nu een mooie tuin kon wezen tot een wildernis laten worden, en het was te laat om dat te beteren.

Het leed niet lang, of dat bleek duidelijk. De jonge Achmed geleek ook hierin op den Verloren Zoon, dat hij zijn erfgoed doorbracht, levende overalid. In brasserij en dronkenschap werd het zoo gemakkelijk verkregen geld verterd. Begrijpelijkwijs was er al spoedig weinig meer van over. Dat weinige strekte ook niet lang meer. Een der grootste ondeden van den jongen Achmed was namelijk de dronkenschap en die was zeker niet geschikt om hem zuinigheid of spaarzaamheid te leeren. Wel verbod de wet van Mohamed het drinken van wijn, maar Achmed stoorde zich daar niet aan, en zei schertsend dat hij wijn noodig had voor zijn gezondheid, en dien dus wel drinken mocht. De waarheid was dat hij den spot dreef zelfs met Mohamed, den grooten profet der Arabieren.

Zoals gezegd raakte zijn geld alengals op, doch Achmed wist raad. Onder de jongelui die zich zijn vrienden noemden waren er verscheidene, die gelijk hij gebrek aan geld hadden, maar ook aan lust om er voor te werken. Achmed werd nu het hoofd of de leider van een groep dierzulken. Zij verschaften zich wapens en trokken toen de woestijn in.

Wat gingen ze daar doen? vraagt de lezer misschien, ze konden toch geen zand eten of rotssteen. Zeker niet en zelfs in de enkele oasen was weinig te smaken voor lieden, die gewoon waren lekkerlijk te leven. Maar zij mocht weten, dat door de woestijn die karavansen trokken, die allerlei handelswaren vervoerden en dan dikwijls groote schatten droegen. Tot zulk een karavaan behoorden ook de Ismaelietische kooplieden van welke we lezen in de geschiedenis van Jozef. Zij kwamen uit het Oosten en trokken door Arabie naar Egypte.

Nu zijn er in de woestijn rondwerende stammen, veelal Bedoeinen genaamd, van welke sommige uitgaan op roof en plundering. Thans gaat dat niet zoo vlot meer, maar vroeger waren deze gevreesde roovers de schrik der woestijn. Dikwijls werd hun een belasting betaald en dan geleiden de roovers de reizigers veilig door de wildernis. Als wij in den Bijbel lezen van Amalekieten, hebben we waarschijnlijk aan zulke zwerfende, roofgierige woestijnbewoners te denken.

Een dergelijk leven als de Bedoeinen, wilden nu ook Achmed en zijn vrienden beginnen; van roof zouden ze bestaan. Ze waren echter slim genoeg om het nieuwe, boose handwerk niet te beginnen nabij hun vaderstad, maar ver weg, zoodat hun bekenden niets van hooren zouden.

Een tijdlang ging het goed, doch allengs begon dit leven toch velen te mishagen. Te meer wijf het lang niet ronder gevaar was. Want de kooplieden en reizigers lieten zich maar niet zoo goedschiks hun geld en goet afhemen. Meermalen vielen aan weerszijden doodten en gewonden. Op 't laatst besloten Achmed en enkelen die bij hem gebleven waren hun geluk op minder gevaarlijke wegen te beproeven. Daartoe vastigden zij zich ver weg in een der handelaarsplaatsen waar karavansen doortrokken. Daar trachtten zij nu als kooplieden hun brood te verdienen. Van hun nabestaanden raakten zij geheel verveemd.